

PRIORITĂȚI ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ A CAUZELOR MANIFESTĂRIILOR ANTISOCIALE, A PREVENIRII ȘI COMBATERII ACESTORA

— Dezbateri științifice, 1 martie 1982

Adoptarea, în ultimii ani, a unor măsuri politico-legislative privind creșterea rolului colectivelor de oameni ai muncii, al organizațiilor de masă și obștești și al opiniei publice în înfăptuirea justiției și legalității socialiste, crearea unui ansamblu original de instituții și forme de manifestare a controlului social, ca și generalizarea noului model de prevenire social-juridică a manifestărilor antisociale, au deschis largi perspective pentru realizarea unor cercetări interdisciplinare, juridice, sociologice, criminologice, psihologice etc.

O primă evaluare a gradului de utilitate și eficiență a diferitelor cercetări întreprinse, între 1980—1981, de către subcolectivele interinstituționale ce fac parte din colectivul central interdepartamental de criminologie (formă suplă și mobilă de organizare a cercetării criminologice și care ființează pe lângă Procuratura generală a R. S. României), a fost făcută cu ocazia simpozionului național: „Principiile politicii P.C.R. cu privire la căile și mijloacele de prevenire și combatere a infracțiunilor”, desfășurat în luna decembrie 1981, la București. În scopul realizării și permanentizării unor întâlniri de lucru periodice, la care să participe cât mai mulți cercetători și specialiști din diferitele discipline interesate în cunoașterea și prevenirea fenomenului infracțional, în ziua de 1 martie 1982, a fost organizată, de către Academia de Științe Sociale și Politice — Secția de Științe juridice — și Institutul de cercetări juridice, o interesantă și reușită dezbateri interdisciplinară, privind prioritățile în cercetarea științifică a cauzelor fenomenului infracțional, a prevenirii și combaterii manifestărilor de încălcare a legii și a celorlalte norme de conviețuire socială.

Această dezbateri a prilejuit un schimb larg și deschis de opinii între juriști, sociologi, criminologi, penaliști, psihologi, medici, lucrători din organele de justiție, procuratură și miliție, vizând o gamă variată de probleme

și aspecte ce se ridică în fața cercetării științifice, cum ar fi: utilitatea și eficiența studiilor de criminologie și sociologie criminologică, în etapa actuală; căile și modalitățile de realizare a unor cercetări organizate, sistematice și coordonate în domeniul criminologiei; modele și strategii de cercetare concretă a fenomenului infracțional; limitele și condițiile folosirii rezultatelor cercetărilor criminologice din alte țări etc.

La această dezbateri a fost prezentat un referat general, susținut de dr. Rodica Stănoiu (cercet. șt. principal la Institutul de cercetări juridice), privind stadiul actual și perspectivele desfășurării unor cercetări interdisciplinare de criminologie în țara noastră. Referatul prezentat, ca și discuțiile pertinente purtate pe marginea lui *, au scos în evidență faptul că, în momentul de față, criminologia sociologică se află încă „*in statu nascendi*”, întâmpinând o serie de dificultăți atât în plan epistemologic, de precizare și definire a obiectului său și a problematicei de studiat, cât și în plan metodologic și practic-aplicativ, manifestate în lipsa unor cercetări fundamentale, etiologice și predictive, ale căror rezultate să poată fi folosite organelor de decizie

* Pe marginea referatului prezentat, au avut intervenții sau au participat la dezbateri: George Antoniu (Institutul de cercetări juridice), George Basiliade (Centrul de cercetări pentru problemele tineretului), Dan Banciu (Centrul de cercetări sociologice), Dan Nicolae (Laboratorul de criminalistică al Ministerului de Justiție), St. Dăneș (Tribunalul Suprem), I. Gheorghiu (Școala de pregătire a Ministerului de Interne), Justin Ionescu (Ministerul Justiției), Simion Ionescu (Procuratura Generală), dr. Tiberiu Ionescu (Centrul de homeopatie), Sofia Popescu (Institutul de cercetări juridice), Sandu Ion (Inspectoratul general al miliției) și prof. dr. docent Constantin Stătescu, decanul Facultății de drept de la Universitatea din București.

și practicii social-juridice. În consecință, în ordinea priorităților care trebuie să stea în fața cercetării criminologice, se impune cu necesitate o mai bună cunoaștere cantitativă, dar și calitativă a dimensiunilor reale ale fenomenului infracțional, a dinamicii acestuia în etapa actuală de dezvoltare economică și socială a țării noastre. Acest lucru impune perfecționarea, în continuare, a sistemului de indicatori ai statisticii judiciare penale, ca și introducerea unor noi indicatori calitativi-sociali, care să dea posibilitatea surprinderii și evaluării atât a fenomenului infracțional pe ansamblu, cât și pe categorii de infracțiuni, în raport de persoana infractorului (minor, primar, recidivist etc); pe această bază, se vor putea stabili, chiar și la acest nivel de analiză statistică, unele corelații semnificative între dinamica fenomenului infracțional (creșteri, descreșteri, stagnări) și alte procese și fenomene social-economice și culturale (cum sint cele legate de efectele secundare negative ale dezvoltării, cele legate de eficiența activității desfășurate de organele de prevenire legală sau cele privind anumite modificări ale legislației penale etc).

În momentul de față, criminologia sociologică trebuie să depășească stadiul realizării unor cercetări descriptive, nesemnificative și să treacă la conceperea unor analize și cercetări cu caracter etiologic, centrate pe problema cunoașterii, descifrării și explicării interdisciplinare a cauzelor care generează și a condițiilor care favorizează comportamente și manifestări antisociale în societatea socialistă, cunoaștere fără de care nu se poate realiza nici prevenirea și combaterea legală și socială a acestora. Problema cunoașterii și explicării cauzalității fenomenului infracțional este însă extrem de complexă, cuprinzând aspecte și dimensiuni variate și interesând, în egală măsură, mai multe discipline, ceea ce impune cu necesitate colaborarea și cooperarea între cercetătorii și specialiștii aparținând diferitelor discipline. În cadrul acestui efort comun de descifrare și explicare

a cauzalității fenomenului infracțional se face tot mai mult simțită necesitatea elaborării unei teorii criminologice și sociologice care să surprindă esența și specificitatea acestui fenomen antisocial în condițiile țării noastre, pornindu-se de la anumite contradicții și disfuncționalități prin care se realizează unele procese ale dezvoltării (urbanizarea, migrațiile, navetismul etc), ca și de la efectele disfuncționale manifestate la nivelul grupelor primare și secundare cu rol de socializare și control social și care conduc la apariția manifestărilor antisociale în comportamentul unor indivizi sau grupuri sociale. Avînd elaborată această „uncăltă de lucru”, următorul pas presupune construirea și utilizarea unor ipoteze de bază privind dinamica fenomenului deviant și infracțional și care să fie comune pentru toți componenții echipei interdisciplinare de criminologie, ca și a unor modele sau strategii ale investigării concrete a infracționalității, în care să se regăsească cele mai importante aspecte ce interesează, deopotrivă, pe juriști, sociologi, criminologi, psihologi etc.

Totodată, în cadrul acestei dezbateri a fost reliefat, cu pregnanță faptul că, deși analizele și investigațiile cu caracter etologic răspund unor necesități obiective majore, în viitor vor trebui intensificate și diversificate cercetările cu caracter predictiv-aplicativ, axate pe problemele prevenirii și profilaxiei manifestărilor antisociale, întrucît rezultatele și concluziile acestora pot servi ca un dat social pentru adoptarea unor măsuri „ad legem ferenda”, utile pentru activitatea desfășurată de organele și organizațiile specializate ale statului (organe judecătorești, de procuratură și miliție) și de instituțiile sociale cu rol de integrare și control social (familie, școală, organizații de muncă, tineret, de masă și obștești), în acțiunea lor comună de înfăptuire a justiției și legalității socialiste în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dan Bancelu

CERCETAREA SOCIOLOGICĂ ÎN SPRIJINUL MUNCII DE PARTID

— Dezbateri științifice, Tîrgu-Mureș, 4—5 martie 1982 —

În zilele de 4—5 martie a.c., Secția de propagandă a C.C. al P.C.R., cu sprijinul Comitetului județean Mureș al P.C.R., a organizat la Tg. Mureș un important și fructuos schimb de experiență interjudețean cu tema: *Creșterea rolului cabinetelor județene*

în munca de educație ideologică, politică și științifică a cadrelor de partid, a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, în lumina exigențelor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1981.

La schimbul de experiență au participat șefii secțiilor de propagandă și directorii cabinetelor județene de partid din județele: Alba, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Covasna, Harghita, Hunedoara, Sibiu și Mureș, un larg activ de partid și de stat, cadre de conducere din întreprinderi și instituții, cercetători și cadre didactice.

După cuvîntul de deschidere rostit de tovarășul Szabo Alexandru, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., care a evidențiat scopul, sarcinile și finalitatea practic-politică a unor asemenea manifestări, tovarășul Nicolae Vereș, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R., a făcut o amplă, profundă și interesantă analiză a modului în care organul județean de partid acționează pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor economico-sociale, politico-ideologice și cultural-educative, evidențiind, totodată, direcțiile prioritare de orientare a activității tuturor factorilor, în vederea imprimării unui conținut nou, eficient și calitativ superior, întregii acțiuni sociale.

Tovarășă Doina Drăgușin, secretar al Comitetului județean Mureș al P.C.R., a susținut, în continuare, comunicarea cu privire la *Preocuparea Comitetului județean Mureș al P.C.R. pentru cunoașterea și aplicarea în viață a orientărilor și indicațiilor cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1981.*

În cadrul schimbului de experiență au fost dezbătute probleme de mare actualitate pentru munca politico-ideologică desfășurată de cabinetele județene de partid. O atenție mare s-a acordat, în referatele prezentate învălmintului politico-ideologic, activității de propagandă, rolului propagandiștilor în însușirea de către oamenii muncii a politicii partidului și statului nostru (Elena Minzățeanu — Brașov, Kontz Ioan — Cluj, Koss Ioan — Covasna, Ioan Ciubotă — Alba, Constantin Purcileanu — Hunedoara și Mihael Roman — Sibiu).

Căile, mijloacele și modalitățile de educație materialist-științifică a oamenilor muncii, au constituit, de asemenea, obiectul unor referate și intervenții, propunându-se noi mijloace de intensificare a muncii în acest domeniu (Eugen Trimbițaș — Mureș, Miklos Toma — Harghita, Ștefan Domnici — Bistrița-Năsăud) și evidențiindu-se cu pregnanță rolul *Cabinetului județean de centru unic al activității de educație ideologică, politică și științifică*. (Grün Francisc — Mureș).

Prin amploarea și actualitatea problemelor dezbătute (18 referate și informări), ca și prin numărul mare de întrebări, schimbul de experiență a constituit un autentic dialog de lucru, prilej deosebit de favorabil pentru realizarea unui „transfer de experiență” în scopul generalizării achizițiilor valoroase ale

cabinetelor județene de partid. În acest cadru a fost organizată o interesantă și utilă dezbateră pe tema *Cercetarea sociologică în sprijinul muncii de partid*, cu ocazia căreia a fost prezentat referatul *Cercetarea sociologică important instrument în cunoașterea realității, în fundamentarea unor decizii ale Comitetului județean de partid privind activitatea economico-socială și politico-educativă* (Florin Ciotea — Mureș). Referatul a evidențiat experiența pozitivă obținută în cercetarea socială de către membrii Laboratorului de sociologie, laborator care, de la înființarea sa în anul 1977, și-a propus și a realizat un mare număr de teme de cercetare, care prin concluziile și soluțiile formulate, a contribuit la fundamentarea științifică a unor măsuri luate de factorii de decizie în activitatea de conducere. Cu acest prilej s-a relevat sporul de cunoaștere și utilitatea unor cercetări privind *Integrarea cadrelor de conducere în activitatea politico-ideologică și cultural-educativă (1978—1982)*; *Implicațiile sociale ale fenomenului de navetism în județul Mureș (1976—1981)*; *Rolul maiștrilor în procesul de muncă și producție (1979—1981)*; *Căile și mijloacele de stabilizare a forței de muncă tinăra în agricultură (1977—1982)*; *Colectivele model și rolul lor în promovarea principiilor și normelor eticii și echității socialiste (1980—1982)*; *Căile și mijloacele de educație materialist-științifică a maselor de oameni ai muncii (1977—1982)*; *Auto-gestionarea și autoconducerea muncitorească. Educația și socializarea interesului participativ la autoconducere (1980—1982)*. Prin preocupările de perspectivă, laboratorul de sociologie și-a propus investigarea, cu mijloace științifice, a unor fenomene de mare actualitate și importanță, cum sînt: *Integrarea muncii politico-ideologice și cultural-educative în activitatea economico-socială*; *Criterii și tehnici de măsurare a contribuției activității ideologice și cultural-educative la realizarea obiectivelor economice*; *Rolul, locul și competența cadrelor de conducere în realizarea atribuțiilor și răspunderii ce le revin*; *Modalitățile de integrare a grupurilor de rurali stabilizați rezidențial în cartierele urbane*; *Valorificarea potențialului uman în activitatea economică și socială etc.*

Un interes deosebit au prezentat aprecierile formulate, în cadrul dezbaterii sociologice, de Nicolae Vereș, prim-secretar al Comitetului județean de partid Mureș, care referindu-se la asemenea acțiuni a subliniat deosebita lor importanță și actualitate pentru acțiunea socială. Arătînd faptul că este necesar să promovăm în continuare, cercetările sociologice fundamentale, vorbitorul a remarcat nevoia abordării mai curoajoase, de fond, a diverselor fenomene sociale pentru a preveni și interveni la momentul oportun, cu eficiență reală în dirijarea acțiunii sociale.

În legătură cu dialectica vieții sociale, s-a subliniat faptul că adeseori, din lipsa unor cercetări sociologice anticipative fenomenele care apar ca urmare a ritmului rapid de dezvoltare surprinde acțiunea socială descoperită. De aici, în unele situații unele întârzieri în realizarea unor sarcini majore, eficiență redusă și calitate precară. Tocmai de aceea, este indispensabilă studiarea temeinică și multilaterală a fenomenelor, proceselor și relațiilor sociale actuale și evoluția lor latentă.

Rolul cadrelor de conducere de la orice nivel, din orice domeniu de activitate este deosebit de important în acțiunea socială și politică, iar cercetarea sociologică este chemată să investigheze în profunzime competența, promptitudinea și eficiența muncii cadrelor, să explice cauzele și motivele pentru care persistă tendința la unii de a muncii ușor și comod, impunându-se studii temeinice pentru asigurarea procesului de promovare a cadrelor de conducere.

O altă problemă importantă pentru abordarea sociologică se referă la modalitățile cele mai eficiente de „educare a educatorilor”, a cadrelor de conducere în general. Munca, activitatea productivă, participarea tuturor la producție socială, de masă, asigurarea diversității sociale a valorilor nou create constituie și ea o temă majoră pentru cercetarea sociologică, care propune modele eficiente de organizare și angajarea plenară a oamenilor.

Subliniind importanța deosebită pe care conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă fundamentării științifice a conducerii vieții sociale, tovarășul Szabó Alexandru, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., a evidențiat însemnătatea

pe care o are pentru activitatea de partid investigația socială. Din această perspectivă, Cabinetul județean de partid are rolul esențial în sesizarea și promovarea concluziilor sociologice în procesul de perfecționare a muncii de partid. Fiind beneficiarul acestor cercetări, Cabinetul de partid este chemat să asigure inițierea, organizarea și coordonarea activității de integrare a cercetării sociologice în munca de partid.

Numeroasele probleme și aspecte ale vieții sociale de azi solicită urgent cercetări sociologice temeinice, impunându-se combaterea oricărui amatorism în cercetarea socială, concomitent cu promovarea unui înalt profesionalism, ceea ce, evident, presupune multă muncă și răspundere din partea cercetării și a beneficiarilor. Înarmarea activului social cu cunoștințe științifice este cu atât mai necesară cu cât acțiunea socială solicită soluționarea eficientă a problemelor puse de viață, pe baza unor cercetări operaționale care să vizeze perfecționarea mecanismului de funcționare a vieții sociale, a desfășurării procesului revoluționar socialist.

Dezbaterea sociologică a constituit un interesant prilej de intervenții și din partea altor participanți, care au demonstrat prin experiența proprie, marea actualitate și utilitate a cercetării sociologice pentru activitatea de partid, dar și multe dificultăți obiective și subiective care mai persistă încă în acest domeniu.

Prin conținutul problemelor ridicate și prin numeroasele sugestii și propuneri, dezbaterile a constituit o reușită care se cere continuată, mai ales, prin efectuarea de cercetări care să servească practica socială.

Florin Ciotea

PROBLEME ALE SOCIOLOGIEI ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA

În cadrul unui schimb de experiență în Bulgaria am avut posibilitatea de a cunoaște principalele probleme teoretice și practice cu care se confruntă comunitatea științifică a sociologilor din această țară, cadrul instituțional în care se desfășură activitatea de cercetare.

Instituționalizarea sociologiei în Bulgaria a fost un proces ce a durat din 1966 până în 1970, inițial funcționând ca o secție în cadrul Institutului de filozofie. Începând din 1967 și 1968 s-au organizat cercetări sociologice concrete în întreaga țară, în orașe și sate,

pe baza concepției sociologiei bulgare despre societate, ceea ce a și impus crearea unui cadru instituțional adecvat.

La inițiativa tovarășului Todor Jivkov, secretar general al Partidului Comunist Bulgar, și cu contribuția nemijlocită a prof. Jivko Oșavkov, în anul 1968 s-a înființat Institutul de sociologie căruiui îi revenea sarcina generalizării și teoretizării unei cercetări empirice realizate pe un eșantion național de circa 40 000 de persoane. Tema supusă cercetării era structura socială și structura sociologică a societății bulgare concepută ca un sistem.

Interpretarea datelor culese a durat din 1967 pînă în 1976, concluziile rezultate din cercetare fiind folosite de conducerea partidului la Congresele acestuia.

Din 1968 și pînă în ianuarie-februarie 1982, Institutul de Sociologie a crescut de la 15 la circa 100 membrii distribuiți în 9 secții: sociologie generală (istoria sociologiei, critica sociologiei), metode de cercetare și organizare a cercetării, sociologia muncii, sociologia organizării, sociologia artelor fine și a comunicațiilor de masă, sociologia științei, psihologie socială, structura socială, demografie și familie. Institutul are un serviciu de informare științifică și două reviste „Probleme sociologice” și „Buletin sociologic” în care sînt publicate rezultatele studiilor efectuate, precum și proiectele de cercetare concretă, metodele de investigație.

Cercetătorii Institutului de sociologie au contracte cu Academia de Științe Bulgară (B.A.N.) sau cu diferite instituții, întreprinderi cărora le furnizează date pentru elaborarea unor decizii.

Investigații concrete au fost efectuate asupra satului, orașului sau întreprinderii văzute ca sistem și analizate din perspectivă demografică, economică, socială. Importante cercetări s-au realizat, de asemenea, asupra familiei, asupra caracteristicilor ei antropologice, sociale, economice, demografice, psihologice. În acest sens, au fost investigate, cu ajutorul Centrului de statistică și al cercetătorilor din institut, 6 000 de familii pe tema consum cultural și valori culturale, investigație care se va finaliza într-o monografie în 1983. În cultura familiei un loc de seamă îl deține consumul cultural și educația estetică, modul de comunicare culturală între soț și soție, pe de o parte, și între ei și copii, pe de altă parte.

Spiritul legăturii tot mai strînse a cercetării de necesitățile directe ale practicii, al eficienței muncii de cercetare este prezent și aici. Sarcinile concrete impuse de viața socială din Bulgaria, cărora sociologia și cercetările sociologice trebuie să le răspundă sînt: posibilitățile de lucru ale populației, realizarea în muncă funcție de: nivelul de satisfacție, starea de sănătate, starea fizică a tipului uman, antropologie reprezentat de bulgari; experiență în muncă, productivitatea muncii; gradul de pregătire profesională, abilitățile personale; nivelul de participare formală și informală legat de activitatea în muncă și de cea socială; rolul învățămîntului în consumul cultural.

În ceea ce privește problemele culturii, o parte din cercetări au fost consacrate modului de viață, stilului de viață și calității vieții, prin abordarea aspectelor teoretice și practice. Accentul va fi pus mai mult pe creația și

producția de cultură decît pe consumul de cultură, pornind de la ipoteza că se consumă ceea ce se oferă. În 1985, se va efectua o investigație națională pe multiple probleme. În acest sens, Rodopi va fi o regiune specială de studiu.

Interesant ni s-a părut un seminar metodologic despre teoria și practica socială, organizat de Institutul de sociologie cu alte institute, care a dezbătut aplicarea teoriei în practică. Cercetătorii și-au propus să realizeze o tehnologie pentru cercetările sociologice, ceea ce la noi se numește inginerie socială, implementarea în practică a rezultatelor cercetărilor.

Departamentul de sociologia artelor fine și a comunicațiilor de masă din Institutul de Sociologie — ca departament specializat pe problemele culturii, a componentelor instituționale ale acesteia: film, televiziune, radio, presă, teatru, muzică — primul organizat în acest domeniu se caracterizează prin faptul că în afara cercetătorilor din institut include specialiști, cu statut simultan de teoreticieni și practicieni din aceste domenii, care participă la toate întrunirile grupului de lucru ca membri permanenți și co-autori la lucrările pe care departamentul le are în plan. Prezența unor jurnaliști, artiști, pedagogi, psihologi, psihiatri alături de cercetători lărgeste nebanuit orizontul teoretic și mai ales practic al problemelor de sociologia culturii. În departamentul de cultură sînt interesați în: probleme ale teoriei culturii, educația estetică, probleme metodologice, structura și dinamica procesului cultural, planificarea și previziunea în domeniul culturii, democratizarea culturii și a vieții culturale, sociologia artelor fine în contextul mass-media, mass-media în contextul vieții sociale, sociologia educației, a teatrului, a cinema-ului, a muzicii.

Demn de menționat este faptul că în problemele culturii un loc de seamă îl ocupă *educația estetică a oamenilor muncii ca sarcină teoretică și practică ce revine cercetării prin documentele Congresului Partidului Comunist Bulgar, din 1970*. În acest sens, Programul partidului prevede: 1. un program național de educație estetică; 2. cercetări sociologice corespunzătoare cu problemele teoretice; 3. constituirea unui sistem național de educație estetică pentru toate categoriile sociale. Tema cercetărilor sociologice, s-a axat pe: interesul pentru lectură, valori estetice, prognoza privind influența artelor și instituțiilor culturale asupra tuturor oamenilor muncii, în sate și orașe, pe multiple categorii sociale, pe zone, regiuni. S-a avut în vedere relația între muncă-nevoi estetice, familie-nevoi estetice, școală-nevoi estetice. Masele trebuie nu numai educate, dar trebuie să ajungă și la autoeducație.

În modul de tratare teoretică a problemelor culturii unii cercetători au apreciat că ambițiile și dorințele lor sînt cu mult mai mari decît portofoliul actual și că abia în viitor își propun să acopere toate problemele cu conținutul necesar.

Colectivul de sociologie a artelor fine și a comunicațiilor de mase pregătește publicarea volumului — *Probleme teoretice și metodologice ale sociologiei artei* — cu intenția să servească pentru o informare amplă a specialiștilor teoreticieni, practicieni precum și a studenților.

Facultatea de filozofie a Universității din Sofia pregătește în fiecare an circa 20—25 studenți specializați în sociologie. De-a lungul celor 4 ani de studiu sînt circa 100 de studenți în specialitatea sociologie.

Cursuri de teoria culturii se predau la facultate și la Academia de Științe Sociale de pregătire a cadrelor de partid de sub egida Comitetului Central al P.C.B.

Ca o trăsătură generală, putem menționa că toate cercetările, cursurile predate, publicațiile, acțiunile culturale întreprinse au ca scop transpunerea ideilor în viață, în practica nemijlocită, formarea și autoformarea unei personalități umane mai bogate, mai realizate, capabilă să-și aducă mai deplin contribuția la procesul istoric de creație conștientă.

Așa se explică faptul că în revista de sociologie apare — după părerea noastră destul de des — prin articole, legătura dintre sociologie și practica socială în condițiile socialismului. În acest sens, Velichko Dobrianov, în cuvîntul de deschidere la prima sesiune a Școlii Sociologice Internaționale de la Varna din 1—7 iunie 1981, pleda pentru o *Pragmatologie sociologică*.

Studiul și reliefaarea trăsăturilor culturale specifice, venite din istorie, ale poporului bulgar constituie obiectul de cercetare cu deosebire al Institutului de Etnologie al Academiei, ca

și al unor departamente — Cultura regională de pildă — din Institutul de cultură. Cu prilejul împlinirii în anul 1981 a 1300 de ani de la formarea statului bulgar în literatura științifică au apărut o seamă de lucrări cu caracter istoric, etnologic, culturologic despre poporul bulgar, cultura bulgară.

Problemele eficienței muncii — ale muncii productive, ale celei de propagandă, ale celei culturale, problemele privind evoluția viitoare sînt puse cu frecvență în temele de cercetare ca și în publicațiile de specialitate. Mecanismele de stimulare a activităților umane în vederea creșterii eficienței lor este corolarul necesar al tuturor creșterilor scontate.

Colectivul de cultură din cadrul Institutului de Sociologie are relații strînse cu colective omoloage din alte institute din Sofia sau din alte țări.

Institutul de Cultură din Sofia are preocupări centrale în cultură, fiind subordonat Comitetului pentru Cultură și B.A.N. (Academiei Bulgare de Științe). Personalul de cercetare este împărțit în secții ce se ocupă de: Teoria culturii, Metateoria culturii, Știința culturii, Cultură și personalitate, Cultură și Comunicație, Culturologie comparativă, Economia, administrarea și organizarea procesului cultural, Problemele regionale ale culturii, Sculptură istorică. Institutul are un grup mai larg de cercetare sociologică și un grup de metodologie. Își publică lucrările în revistele „Probleme ale culturii” (Problemi na kulturata) și „Buletin de cercetare științifică” (Izvestia na naucino izsledovatelskia).

Vizita de documentare făcută în R. P. Bulgaria a scos în evidență că multe din problemele cercetate de sociologii bulgari ne sînt comune și putem ajunge la un schimb de idei, de publicații, la organizarea unor simpozioane și dezbateri științifice.

Maria Cobianu Băcanu